

**171 Kadın ve LGBTİ+
Örgütü Olarak Muhalefet
Partilerine Çağrımızdır:**

**Anayasa
Değişikliğine
HAYIR!**

Biz aşağıda imzası bulunan kadın ve LGBTİ+ örgütleri, Anayasa'nın eşitlik ve laiklik ilkelerine açıkça aykırı ve ayrımcı Anayasa değişikliği teklifini reddediyor ve tüm muhalefet partilerini bu teklife karşı durmaya ve HAYIR demeye çağırıyoruz.

9.12.2022 tarihinde AKP; MHP, BBP'den 336 milletvekilinin imzasıyla TBMM Başkanlığı'na Anayasa'nın "din ve vicdan hürriyeti" başlıklı 24'üncü ve "ailenin korunması ve çocuk hakları" başlıklı 41'inci maddelerine ilişkin bir anayasa değişikliği teklifi sunmuştur. Önerilen haliyle değişiklik teklifi anayasanın ruhuna ve evrensel insan hakları normlarına açıkça aykırı ve ayrımcıdır. Ayrıca teklif anayasa yapım tekniği ve kamuoyunun gündemine getirilme biçimi bakımından da kabul edilemez niteliktedir.

Anayasalar, bir toplumu toplum yapan, kapsayıcı, çoğulcu ve kurucu temel metinlerdir. Anayasalar, hak ve özgürlükleri en üst düzeyde güvence altına alır ve herkesin doğuştan sahip olduğu evrensel insan haklarından eksiksiz ve eşit bir şekilde yararlanmasının teminatıdır. Bu nedenle insan haklarına saygılı demokratik hukuk devletlerinde anayasalar bir kişiye, gruba ya da zümreye imtiyaz tanıyamayacağı gibi yurttaşlar arasında ayrımcılık yaratan hükümler de içeremez. Türkiye Anayasası da, insan haklarına saygılı, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olmanın gereği olarak "kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesinde "herkesin kanun önünde eşit olduğunu" ve "devletin bütün işlemlerinde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğunu" garanti altına almaktadır.

Anayasa'da Yapılması Teklif Edilen Değişiklikler Anayasa'nın Eşitlik, Laiklik ve İnsan Haklarına Saygılı Olma İlkeleriyle Temelden Çelişmektedir.

1. Madde 24 bakımından: Değişiklik teklifi ile "din ve vicdan hürriyeti" başlıklı 24'üncü maddeye "temel hak ve hürriyetlerin kullanılması ile kamu veya özel kesim tarafından sunulan mal ve hizmetlerden yararlanılmasının, hiçbir kadının başının örtülü veya açık olması şartına bağlanamayacağı" ve "hiçbir kadının dini inancı sebebiyle başını örtmesi ve tercih ettiği kıyafetinden dolayı eğitim ve öğrenim, çalışma, seçme, seçilme, siyasi faaliyette bulunma, kamu hizmetlerine girme ile diğer herhangi bir temel hak ve hürriyeti kullanmaktan ya da kamu veya özel kesim tarafından sunulan mal ve hizmetlerden yararlanmaktan hiçbir surette yoksun bırakılamayacağı ve bu nedenle kınanamayacağı, suçlanamayacağı ve herhangi bir ayrımcılığa tabi tutulamayacağı" hükmünün eklenmesi öngörülmektedir.

Söz konusu değişiklik teklifiyle 24'üncü maddeye eklenmek istenen ilk fıkra bakımından değerlendirilmesi gereken, Türkiye'nin gerek Anayasası gerekse taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri doğrultusunda kimseye din ve inanç temelli ayrımcılık yapmama ilkesi ile **hali hazırda zaten yükümlü olduğu gerçektir**. Öyle ki:

- Anayasanın 10'uncu maddesine göre, kimseye cinsiyet, din veya mezhep temelli ayrımcılık yapılamaz ve "devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek" ve özellikle "haklardan yararlanmada kadınlarla erkekler arasında eşitliğin hayata geçirilmesini sağlamak" zorundadır. Bu husus getirilmek istenen anayasa değişikliği teklifinin madde gerekçesinde de net bir şekilde ifade edilmiştir: Gerekçede "ölkemizin başı örtülü ve başı açık kadınları her türlü temel hak ve hürriyetini kullanabilmekte, kamu veya özel kesim tarafından sunulan mal ve hizmetlerden yararlanabilmektedir" denilmiş, "dini inancı sebebiyle başını örten ve kıyafet tercihinde bulunan kadınların maruz kaldığı ayrımcı uygulamaların Anayasa'ya aykırı olduğu" bizzat değişiklik gerekçesinde ifade edilmiştir. Ayrıca, Türkiye'nin bağlı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "düşünce, vicdan ve din özgürlüğü" başlıklı 9'uncu maddesi ile sözleşmenin "ayrımcılık yasağı"nı düzenleyen 14'üncü maddesine göre Türkiye tüm yurttaşlarının "din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile ibadet özgürlüğünü ve dinini veya inancını açıklama özgürlüğü de dahil olmak üzere düşünce, vicdan ve din özgürlüğünü tesis etmekle yükümlüdür. Bununla birlikte, Türkiye, tarafı olduğu Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) uyarınca, hiçbir kadının "politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve diğer sahalardaki insan hakları ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, mahrumiyet veya kısıtlamaya maruz bırakılamayacağını" temin ve tesis etmekle hali hazırda yükümlüdür.

24'üncü maddeye eklenmek istenen her iki fıkra birlikte değerlendirildiğinde, değişikliğin din ve vicdan hürriyeti açısından hak alanını genişletici değil, tam tersine, hak alanını daraltıcı, ayrımcı ve laiklik ilkesiyle çelişkili nitelikte olduğu görülmektedir. Öyle ki:

- Değişiklik önerisi, her türlü dini inancın gereği olarak kullanılan dini sembol veya kılık kıyafete yönelik bir serbesti içermemekte, yalnızca İslam dinin belli bir mezhebine yönelik, ve cinsiyetinden bağımsız olarak herkesin değil, yalnızca kadınların kullandığı başörtüsüne yönelik birtakım düzenlemeler öngörmektedir. Devlet, din ve inanç özgürlüğünün hayata geçirilmesinde yurttaşların sahip olduğu tüm din ve inançlara eşit mesafede durmakla yükümlüdür. Ne var ki, 24'üncü maddeye getirilmek istenen düzenleme ile din ve vicdan özgürlüğü yalnızca belli bir dini inanç üzerinden tarif edilmektedir. Fıkroda yalnızca kadınların başörtüsünün referans alınması kadın bedeni üzerinden son derece dar, ayrımcı ve laiklik ilkesi ile çelişir bir şekilde kılık kıyafete ilişkin devlet müdahalesinin önünü açmaktadır.
- Söz konusu düzenleme, kadınlar arasında da “başı açık-başı örtülü” ayrımı yapması açısından son derece **tehlikeli ve ayrımcıdır**. Türkiye tarihi boyunca farklı biçimleriyle var olan başörtülü kadınlara yönelik ayrımcılık, yine başörtülü ve başörtüsüz kadınların ve LGBTİ+'ların yıllardır süren ortak mücadelesi sonucu kazanımlarla sonuçlanmıştır. Türkiye’de kadınlar dini inançları veya kılık kıyafeti fark etmeksizin gerek kamusal gerek özel alanda kadın oldukları için ayrımcılığa ve erkek şiddetine maruz kalmakta, patriyarka karşısında baskılanmakta, kamusal hayattan dışlanmaktadır. Kadınlar, sırf kadın oldukları için erkek şiddetine ve ayrımcılığa maruz kalırken, devletin yükümlülüğü, Anayasanın 10'uncu maddesinde açıkça belirtildiği üzere, kadınlar arasında hiçbir ayırım yapılmaksızın kadına yönelik erkek şiddeti ve ayrımcılıkla mücadele etmek ve kadınlarla erkekler arasında fiili eşitliğin hayata geçirilmesini sağlamaktır. Teklif, bu haliyle, erkeklerin, kadın bedeni üzerinde kurmaya çalıştıkları tahakkümün, kadınların ne giyip ne giyemeyeceklerine yönelik baskı ve normlarla kadınları hak özneliğinden ve kamusal alandan dışlamaya yönelik patriyarkal zihniyetin bir tezahüründen ibarettir.

2. Madde 41 bakımından: Gündemdeki teklif ile değişiklik yapılması öngörülen maddelerden diğeri ise Anayasanın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41'inci maddesine yöneliktir. Değişiklik ile maddeye “evlilik birliğinin ancak kadın ile erkeğin evlenmesi ile kurulabileceği” ifadesinin eklenmesi önerilmektedir.

- 41'inci maddeye getirilmek istenen değişiklik gerek Anayasaya gerekse Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerine açıkça **aykırı ve ayrımcıdır**; insan onuruna ve çoğulcu demokrasiye saldırı niteliğindedir.
- İlgili düzenleme, ilk bakışta evlilik birliğinin zaten ancak bir kadın ve erkeğin evlenmesiyle kurulabileceğini hüküm altına alan Türk Medeni Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince son derece gereksiz bir tekrarmış gibi görünse de, madde gerekçesine bakıldığında, değişiklik teklifinin evrensel insan hakları normlarına ve Anayasaya açıkça aykırı ve ayrımcı olduğu görülmektedir. Öyle ki madde gerekçesinde amacın “aile ve evlilik kurumunun her türlü tehlike, tehdit, saldırı, çürüme ve sapkın akımların dayatmalarına karşı korunması” olduğu ifadesine yer verilmiştir.
- Madde gerekçesinde yer alan “sapkın akımlar” kısaca aileyi koruma altında bu yasa ile lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve intersekslerin kastedildiği, son 2 senedir iktidarın en üst kademedeki yürüttüğü açık hedef gösterme ve nefret siyasetinden dolayı tüm kamuoyunun malumudur. Anayasa'nın 10'uncu maddesine göre Türkiye Cumhuriyeti'nde herkes kanun önünde eşittir” ve devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmekle yükümlüdür. Anayasa'da güvence altına alınan eşitlik ilkesi gereği, bu yükümlülük lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks kişiler için de aynen geçerlidir. Her ne kadar, maddede “cinsel yönelim” ve “cinsiyet kimliği” birer ayrımcılık temeli olarak sayılmamışsa da, maddede yer bulan “ve benzeri sebeplerle” ifadesi gereği, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılık da eşitlik ilkesi kapsamında yasaklanmaktadır.

- Türkiye'nin taraf olduğu gerek Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi ile Ekonomik, Sosyal Kültürel Haklar Sözleşmeleri başta olmak üzere Birleşmiş Milletler insan hakları sözleşmeleri, gerekse Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi uyarınca, insan haklarından yararlanmada cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılık yapılamayacağı son derece açık bir şekilde ortaya konulmaktadır. Özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılık ve bu temelde yaşanan hak ihlallerine ilişkin külliyat sayılabilecek kadar gelişmiş bir içtihadı bulunmaktadır.
- Anayasa'nın 41'inci maddesinin değişiklik gerekçesinde ifade edilen "sapkın akım" ifadesi, LGBTİ+'ların Anayasanın Madde 10 kapsamında eşitlik ilkesi korumasından dışlanması, nefret söylemi ile açıkça hedef haline getirilmesi, insan-dışlaştırılması, ve başta Medeni Kanun ve Ceza Kanunu olmak üzere mevzuatta ayrımcı ve insan haklarına temelden aykırı bazı değişikliklerin önünün açılması gibi son derece tehlikeli sonuçlar ve riskler taşımaktadır. Ayrıca, Anayasada LGBTİ+'lara yönelik olarak "sapkın akım" gibi bir ifadenin yer alması, mahkemelerin önüne gelen başvurularda hak ve hizmetlere erişimde cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliği temelli ayrımcılık ve hak ihlali tespiti yapmasının önüne geçecektir.
- Madde gerekçeleri Anayasaların yorumlanmasında tarihsel ve kültürel öneme sahip son derece önemli metinlerdir. Değişiklik teklifinin genel gerekçesinde "sapkın akım" ifadesinin dışında "kutsallık", "kültür ve medeniyet anlayışı", "güçlü aile", "insan tabiatına uygun birliktelik", "çürüme" gibi ifadeler yer verilmektedir. Tüm bu ifadeler evrensel insan hakları normlarıyla çelişmektedir ve iktidarın kadınlara ve toplumsal cinsiyet eşitliğine bakış açısını yansıtmaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerinin kaynağının toplumsal cinsiyet normları olduğunu reddeden, cinsiyetler arası tahakküm ilişkilerini görmezden gelen, kadınların toplumsal konumunu biyolojik özelliklerine indirgeyen bir bakış açısını dayatmaktadır. İnsan haklarına dayalı bir hukuk devletinin anayasasında yer verilmemesi gereken bu gibi muğlak ve ayrımcı ifadeler çoğulcu demokrasilere doğrudan bir tehdittir.

3. Söz konusu değişiklik teklifi sadece anayasanın ruhuna ve evrensel insan hakları normlarına açıkça aykırı ve ayrımcı olmakla kalmayıp, anayasa yapım tekniği ve kamuoyunun gündemine getiriliş biçimi dolayısıyla da kabul edilemez niteliktedir.

- Demokratik hukuk devletlerinde anayasa değişiklikleri toplumun tüm kesimlerinin aktif katılımı ile, ve son derece özenle yürütülmesi gereken yasa yapım süreçleridir.
- Söz konusu anayasa değişikliği teklifinin hazırlanmasında hiçbir kadın, örgütüne danışılmamış, tasarı toplumla hiçbir şekilde paylaşılmamıştır.
- Söz konusu anayasa değişikliği, sıklıkla referandum ihtimali ile birlikte anılmaktadır. Demokratik bir hukuk devletinde temel hak ve özgürlükler hiçbir surette referandum konusu yapılamaz.

Konu kadınların, çocukların ve LGBTİ+'ların hakları başta olmak üzere temel hak ve hürriyetlere geldiğinde Anayasayı uygulamayan, ihlal eden, Anayasaya aykırı bir şekilde İstanbul Sözleşmesi'nden çekilerek kadınların en temel haklarını yok sayanların Anayasa değişikliği teklifini reddediyoruz. "Erken evlilik" ya da "küçüğün rızası" adı altında çocuk istismarının yıllardır yasal olarak önünü açmaya çalışan, her fırsatta toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadınların kazanılmış haklarına saldıran, LGBTİ+'lara yönelik her gün nefret suçu işlenen bu siyasi ortamda anayasa değişikliği yapılamaz. Kadınların bedenleri, LGBTİ+'ların onurları, insan hak ve hürriyetleri siyasi malzeme yapılamaz. Devletin görevi, İstanbul Sözleşmesi'nin de vurguladığı üzere, bütünlüklü politikalar geliştirip uygulayarak şiddete maruz kalan kadın, çocuk ve LGBTİ+'ları şiddetten uzaklaştırmak ve şiddet dolu ailelere hapsetmemektir. Bu anayasa değişikliği teklifini temelden reddediyor, tüm kamuoyu ve muhalefeti bu teklife karşı durmaya ve hayır demeye çağırıyoruz.

İMZALAR

1. Adana Kadın Danışma Merkezi Sığınmaevi Derneği (AKDAM)
2. Adana Kadın Platformu
3. AĞ-DA Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Dayanışma Ağı
4. Akdeniz Antalya Aileleri Grubu
5. Alevi Bektaş Derneği Kadın Meclisi
6. Alevi Bektaş Federasyonu Kadın Meclisi
7. Alevi Kadınlar Birliği
8. Anadolu Güç Birliği Konfederasyonu'ndan Kadınlar
9. Anadolu Kadın Hareketi Derneği
10. Anka Üreten Kadın Derneği
11. Ankara Gökkuşluğu Aileleri Derneği-GALADER
12. Ankara Kadın Platformu
13. Antakya Kadın Dayanışması
14. Antalya Kadın Danışma Merkezi Ve Dayanışma Derneği
15. Aramızda Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Derneği
16. Avcılar Kadın Platformu
17. Avrupa Alevi Kadınlar Birliği
18. Avrupa Kadın Lobisi Türkiye Koordinasyonu
19. Aydın Kadın Efeler Derneği
20. Aydın LGBTİ+ Dayanışması
21. Ayvalık Kadın İnisyatifi
22. Bir Kadın Bir Hayat Derneği
23. Birleşik Metal-İş Sendikası Kadın Komisyonu
24. Bodrum Kadın Dayanışma Derneği
25. Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği
26. Cinsiyet Eşitliği Politikaları Derneği
27. Çağdaş Hukukçular Derneği Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Komisyonu
28. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nden Kadınlar
29. Çanakkale Feminist Dayanışma
30. Çanakkale Kadın Platformu
31. Çanakkale Muaf LGBTİA+
32. Çankaya Kent Konseyi Kadın Meclisi
33. ÇEKEV Çiğli Evka 2 Kadın Kültür Evi Derneği
34. Çukurova LGBTİ Dayanışma
35. Datça Kadın Platformu
36. Demir Leblebi Kadın Derneği
37. Demokratik Alevi Derneği'nden Kadınlar
38. Demokratik Kadın Hareketi
39. Denizli Kadın Platformu
40. Denizli LGBTİ Aileleri Grubu
41. Denizli Soroptimist Kulübü
42. Direnişin Renkleri
43. DİSK Emekli-Sen Çanakkale Kadın Birimi
44. DİSK Basın-İş'ten Kadınlar ve LGBTİ+'lar
45. Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Merkezi
46. Diyarbakır Barosu LGBTİ+ Hakları Komisyonu
47. Edirne Kadın Merkezi Danışma Derneği
48. Ege Kadın Buluşması Platformu
49. Ekmek ve Gül
50. Elder Kadın Danışma Merkezi El Emegini Değerlendirme Derneği
51. erktolia
52. Eşit Yaşam Derneği
53. Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Çalışma Grubu
54. Ev Hanımları Dayanışma ve Kalkındırma Derneği (EVKAD)
55. Feminamfi
56. Feminart Uluslararası Kadın Sanatçılar Derneği
57. Fethiye Kadın Danışma Dayanışma Derneği
58. Foça Barış Kadınları
59. Genç Lezbiyen Gey Biseksüel Trans İnterseks Gençlik Çalışmaları ve Dayanışma Derneği
60. Girişimci Kadınların Desteklenmesi Derneği
61. Günebakan Kadın Derneği
62. Hacettepe Üniversitesi Kuir Araştırmalar Topluluğu
63. Halkevciler Kadınlar
64. Hatay Kadınlar Birlikte Güçlü
65. Hatay Mor Dayanışma Kadın Derneği
66. Havle Kadın Derneği
67. HEVİ LGBTİ+ Derneği
68. İKUIR
69. İnsan Hakları Derneği Kadın Komisyonu
70. İnsan Hakları Derneği Aydın Şubesi Kadın Komisyonu
71. İstanbul Kent Konseyi Kadın Meclisi
72. İstanbul Üniversitesi Eşitlik Topluluğu
73. İzmir Kadın Dayanışma Derneği
74. İzmir Kent Konseyleri Kadın Meclisleri Birliği
75. İzmir LGBTİ+ Aileleri ve Yakınları Grubu
76. Kadın Adayları Destekleme Derneği Ankara Şubesi
77. Kadın Çalışmaları Derneği
78. Kadın Dayanışması
79. Kadın Dayanışma Vakfı
80. Kadın Hakları Derneği
81. Kadın Haklarını Koruma Derneği Denizli Şubesi
82. Kadın İşçi Dayanışma Derneği
83. Kadın Koalisyonu Uluslararası Çalışma Grubu
84. Kadın Kültür Sanat Edebiyat Derneği
85. Kadın Meclisleri
86. Kadın Partisi
87. Kadın Savunma Ağı
88. Kadın Yazarlar Derneği
89. Kadın Zamanı Derneği
90. Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği
91. Kadınlar Birlikte Güçlü
92. Kadınlarla Dayanışma Vakfı - KADAV
93. KAHDEM
94. Kahraman Kadınlar Kooperatifi
95. Kampüs Cadıları

İMZALAR

96. Karaburun Kadın Platformu
97. Kaos GL
98. Katre Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği
99. KAZETE Kadın Gazetesi
100. Keskesor Amed LGBTİ+ Oluşumu
101. Keskesor Dersim LGBTİ+ Oluşumu
102. Keskesor Van LGBTİ+ Oluşumu
103. Kepez Özgür Kadın Dayanışması
104. Kamu Emekçileri Sendikalar Konfederasyonu (KESK) Kadın Meclisi
105. Kırkyama Kadın Dayanışması
106. Kırmızı Biber Derneği
107. Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği
108. Kocaeli Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneği
109. Kocaeli Kadın Platformu
110. KuirAnka
111. Kuir AYBÜ
112. KuirMar (Marmara Üniversitesi LGBTİQAA+ Dayanışma Ağı)
113. Kvinnofrigörelse I Förorten Stockholm
114. Lambdaistanbul LGBTİ+ Dayanışma Derneği
115. Lion Queer
116. LİSTAG - LGBTİ+ Aileleri ve Yakınları Derneği
117. Lotus Kadın Dayanışma ve Yaşam Derneği
118. Mardin Şahmaran Kadın Platformu
119. Mavigöl Kadın Derneği
120. Mersin Lgbt 7 Renk Derneği
121. Mersin Bağımsız Kadın Derneği
122. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
123. Mor Dayanışma Kadın Derneği
124. Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği
125. Mor Sarmaşık
126. Muamma LGBTİ+ Derneği
127. Muğla Kadın Dayanışma Grubu
128. Ordu Kadını Güçlendirme Derneği
129. Özgür Renkler Derneği
130. Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneği
131. Patiska - Yaşlılıkta Kadın ve Teknoloji Platformu
132. Puduhepa e.V.
133. Rosa Kadın Derneği
134. Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği'nden Kadın ve LGBTİ+lar
135. Sensiz Bir Eksik Derneği
136. SES Eşitlik ve Dayanışma Derneği
137. Seyhan Kadın-Çocuk Dayanışma Eğitim ve Kültür Derneği
138. Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD)
139. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Kadın Komisyonu
140. Star Kadın Derneği
141. Şanlıurfa Yaşam Evi Kadın Dayanışma Derneği
142. Tarlabası Toplum Merkezi'nden Kadınlar ve LGBTİ+'lar
143. TJA (Tevgera Jinên Azad/Özgür Kadın Hareketi)
144. Toplumsal Rehabilitasyon Derneği'nden Kadınlar
145. Türk Kadınlar Konseyi Derneği Denizli Şubesi
146. Türk Kadınlar Birliği
147. Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği
148. Türkiye Gazeteciler Birliği Kadın ve LGBTİ Komisyonu
149. Türkiye İşçi Partili Kadınlar
150. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu
151. TMMOB Adana İKK Kadın Çalışma Grubu
152. TMMOB İstanbul İKK Kadın Komisyonu
153. TMMOB İzmir İKK Kadın Çalışma Grubu
154. Troida Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi
155. TTB Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu
156. Uçan Süpürge Vakfı
157. Urla Kadın Dayanışma Derneği
158. Urla Kadın Platformu
159. ÜniKuir Derneği
160. Üniversiteli Feminist Kolektif
161. Yalnız Yürümeyeceksin
162. Yeni Demokrat Kadın
163. Yeni Mahalle Kent Konseyi Kadın Meclisi
164. Yoğurtçu Kadın Forumu
165. 7 Renk LGBT Mersin
166. 17+ Alevi Kadınlar
167. 17 Mayıs Derneği
168. 18 Haziran LGBTİ+ Dayanışma Derneği
169. 29 Ekim Kadınları Derneği
170. 78'liler Girişimi'nden Kadınlar
171. 87 İnisyatifi (87 Ayrımcılık ve Nefret Suçlarıyla Mücadele İnisyatifi)'nden Kadınlar